

Радзівіл Т. А.

здобувач кафедри методики
початкового навчання
Уманського державного
педагогічного університету
імені Павла Тичини

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО НАВЧАННЯ МУЗИКИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Зміни, що відбуваються в сучасному суспільстві, потребують радикального осмислення вимог щодо професійної підготовки майбутніх спеціалістів будь-якої галузі, і, в першу чергу, системи освіти. Адже педагог – це особистість, на професійну діяльність якої покладена відповідальність за інтелектуальну й морально-естетичну підготовку підростаючого покоління. Від нього залежить прогрес сучасного і майбутнього стану суспільства, країни. Успішно вирішувати ці завдання зможе лише той педагог, рівень професійної підготовки якого буде адекватний вимогам, поставленим суспільством перед системою державної освіти. Загальні вимоги щодо кваліфікаційної підготовки вчителя викладені в державних програмних та нормативних документах. Ці вимоги набувають чіткого формулювання в науково обґрунтованій моделі ідеального вчителя – професіонала, носія суспільних і особистісних функцій, сформованих на найвищому рівні.

Готовність до різних видів музичної діяльності дослідниками визначається, в першу чергу, рівнем розвитку в конкретної людини комплексу здібностей, які у своїй сукупності визначають її музичність. Упродовж багатьох десятиліть дослідники стоять на позиції визнання провідної ролі опанування і здійснення різних видів музичної діяльності. Разом з тим, музично-педагогічна діяльність є значно ширшим і специфічним процесом. Складність музично-педагогічної діяльності полягає в тому, що вона за обсягом професійних завдань поєднує в собі, принаймні, три спеціальності - загальнопедагогічну, музично-педагогічну із своєю специфікою і виконавську, як обов'язкову частину музично-педагогічної діяльності.

Сучасний учитель музики здійснює музичну освіту й естетичне виховання учнів у відповідності до програми. Він сприяє формуванню в учнів інтересу та любові до музики, виховує в них загальну естетичну, художню і музичну культуру. Творча діяльність майбутнього вчителя є

індивідуальною і відбиває своєрідність конкретної особистості, хоча й має загальні особливості, характерні для творчості. Вона включає: комплексне варіативне використання теоретичних знань і практичних умінь; бачення нової проблеми в знайомій ситуації, її розв'язання різними шляхами; самостійне комбінування і перетворення відомих способів діяльності в нові; творче використання різних поєднань засобів і прийомів навчання й виховання; визначення в певних випадках нових способів розв'язання педагогічних задач.

Якість освіти і підготовки майбутніх вчителів – процес нероздільний, оскільки від професіоналізму педагога залежить доля учня, становлення і розвиток його особистості. Якщо педагог або дорослий, з яким контактує дитина, недостатньо підготовлений або не виявляє належної зацікавленості своєю працею, сама основа, на якій має будуватися весь процес навчання й виховання не є міцною.

Поліпшення якості освіти має забезпечити глибинні перетворення в духовному складі особистості сучасного фахівця. Музично-педагогічна освіта має формувати не тільки професійного музиканта, а й особистість, що володіє засобами пізнання себе та навколишнього світу й здатна до повноцінної професійної й особистісної самореалізації. Вітчизняні вчені, що працюють в області музичної педагогіки, виступають з ґрунтовними теоретико-методологічними дослідженнями щодо осмислення цього вектору освіти.

Однак досягнути процеси, які щойно розпочалися, або перебувають на стадії розгортання зовсім не легко. Тому більшість досліджень у галузі музично-педагогічної освіти все ще не забезпечують вирішення протиріч між: окресленою вище науково-мистецькою парадигмою й відсутністю відповідного матеріалу в музично-педагогічній теорії та навчальній практиці студентів; всезростаючим обсягом інформації й відсутністю фундаменталізації навчання майбутніх педагогів-музикантів у відповідності з сучасними потребами суспільства; необхідністю впровадження новітніх технологій та існуючими принципами викладання на мистецьких факультетах; необхідністю мобільності форм підготовки музиканта-фахівця й неможливістю охоплення цих процесів традиційними методами навчання. Традиційна професійна підготовка майбутнього фахівця спрямована, перш за все, на якість знань, навичок, умінь, засобів діяльності відносно певного кола предметів і процесів й у відповідності з кваліфікаційною характеристикою майбутнього вчителя музики забезпечує формування його професійної культури та емоційно-ціннісного

відношення до мистецтва. Вказані характеристики щодо професійної підготовки майбутнього фахівця-музиканта ні в якому разі не можна заперечувати, але є глибоке переконання в тому, що сучасна музично-педагогічна освіта має надавати не тільки «готові» знання та уміння їх використовувати в практичній педагогічній діяльності за звичним стандартом чи взірцем та надбання досвіду емоційно-ціннісного відношення до мистецтва, а й здатність майбутнього фахівця до духовного самовдосконалення та самореалізації в умовах сучасного суспільства.

Отже, організація якісної професійної підготовки потребує розвитку у студентів емоційного співпереживання та вміння аналізувати музику, асоціативного мислення, музичного слуху, пам'яті, почуття ритму; комунікабельності, спостережливості; здатності впливати на учнів, захоплювати їх музично-творчою діяльністю, використовуючи різнобічні впливи музики на особистість. Комплекс зазначених здібностей, навичок, умінь майбутнього фахівця розкривається через його активну творчу позицію, бажання виражати своє особистісне ставлення до творів мистецтва, своє бачення мистецького твору, бажання в процесі педагогічної практики активізувати музично-творчу діяльність дітей, створюючи атмосферу взаєморозуміння, «відчувати» внутрішній світ вихованців та стимулювати їхнє творче самовираження.

Підготовка майбутніх учителів початкових класів до музичного виховання молодших школярів є проблемою комплексною, що включає в себе не тільки організацію зовнішньої діяльності, але й стимуляцію перетворення внутрішнього світу людини, створення умов для розкриття і реалізації її прихованих потенцій у процесі розвитку її відносин із зовнішнім світом.